

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารการอนุรักษ์ศาสนสถานและการท่องเที่ยว ของวัดในกรุงเทพมหานคร

ตาราง ๔.๓.๑ การบริหารการอนุรักษ์ศาสนสถานและการท่องเที่ยวของวัดในกรุงเทพมหานคร (จากการสัมภาษณ์) มีดังนี้

ลำดับ	วัด	การบริหารจัดการด้านศาสนสถาน	รูปแบบแบบของการบริหาร	การจัดการด้านองค์กร	การบริหารจัดการการท่องเที่ยวในวัด
๑	วัดชนะสงครามราชวรมหาวิหาร	-ผู้ช่วยเจ้าอาวาสเป็นผู้ดูแลในเรื่องความเรียบร้อย	-จุดเด่นผู้ช่วยเจ้าอาวาสเป็นผู้ดูแลเป็นเอกเทศ -จุดด้อยการบริหารงานไม่มีพระภิกษุหรือเจ้าหน้าที่ที่มีความสามารถสื่อสารกับชาวต่างชาติ	-ตั้งให้ผู้ช่วยเจ้าอาวาสเป็นผู้ดูแลทั้งด้านการศึกษา ด้านการปกครองด้านการเงิน และด้านอื่นๆ ตามแต่ดุลยพินิจของเจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรจารย์	-จัดในรูปแบบของการทำบุญ -วัดจะจัดในลักษณะของการให้ความสะดวกในด้านการทำบุญ
๒	วัดอินทรวรวิหาร	-ทางวัดได้มีการจัดให้เจ้าหน้าที่ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด ๗๐ รูป/คน อยู่ประจำในแต่ละศาสนสถานที่นี่ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ	-จุดเด่นภายในวัดอินทรวรวิหารก็คือ ที่บรรจจุลฐิของบรรพชน ซึ่งพระเดชพระคุณท่านเจ้าอาวาสได้ดำริสร้างขึ้น -จุดด้อยภายในวัดอินทรวรวิหารก็คือ ชาวเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ทางด้านภาษาและมีความรู้พื้นเพประวัติความเป็นมาของศาสนสถานที่นี่	-ด้านบุคคลนั้น ทางวัดได้จัดให้มีเจ้าหน้าที่ภายในวัดรวมทั้งหมด ๗๐ รูป/คน ซึ่งในจำนวนเหล่านี้ ก็ถูกจัดให้รับผิดชอบดูแลและอำนวยความสะดวกอยู่ประจำที่นั่นๆ -ด้านการเงิน ทางวัดจัดให้มีเจ้าหน้าที่ทั้งที่เป็นพระและคฤหัสถ์ดูแลเรื่องการเงิน ได้มาจากการท่องเที่ยว -ด้านสังคมจัดให้มีกองทุนเพื่อการศึกษาจัดตั้งเป็นศูนย์กลางสำนัก	-ทางวัดได้มีการจัดให้เจ้าหน้าที่ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด ๗๐ รูป/คน อยู่ประจำในแต่ละศาสนสถานที่นี่ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

ตารางที่ ๔.๓.๑ (ต่อ)

ลำดับ	วัด	การบริหารจัดการด้านศาสนสถาน	รูปแบบแบบของการบริหาร	การจัดการด้านองค์กร	การบริหารจัดการการท่องเที่ยวในวัด
				ปฏิบัติธรรมตลอดทั้งปี	
๓	วัดบวรนิเวศวิหาร	-ศาสนสถานที่มีความเสื่อมโทรม สิ่งแวดล้อมภายในบริเวณวัดมีความเสื่อมโทรมทางวัดปรับปรุงซ่อมแซมบูรณะโบสถ์ วิหาร หรือการปรับปรุงห้องน้ำและสถานที่จอดรถให้มีมากขึ้น	-จุดเด่น คือ ทางวัดได้ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับวัด เช่น ประวัติศาสตร์และความสำคัญของวัด -จุดด้อย คือ หาบุคลากรของวัดให้ข้อมูลที่ถูกต้องกับนักท่องเที่ยวแล้วจะทำให้ให้นักท่องเที่ยวได้รับข้อมูลที่ผิดๆ	-วัดเป็นสถานที่ท่องเที่ยว ที่สามารถช่วยเผยแพร่พระ พุทธศาสนาให้กับนักท่องเที่ยวได้อีกทางหนึ่ง -สามารถทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้ทางพระพุทธศาสนาจากการท่องเที่ยววัดอย่างสมบูรณ์แบบ	-ทางวัดได้จัดกิจกรรมต่างๆขึ้น ถือเป็นสิ่งสำคัญที่สามารถช่วยเผยแพร่พุทธศาสนาให้กับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี
๔	วัดโพธิ์ หรือวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม	-วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม นั้น มีการบริหารจัดการงานวัด โดยแบ่งเป็น ๕ ฝ่าย คือ ๑.ฝ่ายงานกลาง๒.ฝ่ายปกครอง ๓.ฝ่ายศาสนศึกษา และศึกษา สงเคราะห์๔. ฝ่ายเผยแผ่๕.ฝ่ายสาธารณูปการและสาธารณสงเคราะห์	-จุดเด่นของวัด คือ แบ่งงานรับผิดชอบ เป็นฝ่ายมีคณะกรรมการหน้าที่ต่างรับผิดชอบ	-วัดโพธิ์ มีคณะกรรมการเข้าไปดูแลสำรวจ และบูรณปฏิสังขรณ์ซ่อมแซม โดยใช้งบประมาณวัด เพื่อรักษารูปแบบเดิมเอาไว้	-วัดโพธิ์ มีการจัดระบบในการเก็บค่าผ่านประตูเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ
๕	พระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว)	-เจ้าหน้าที่ในพระอุโบสถจะมีเวรกันทั้งหมดสามชุด ชุดละเจ็ดคน เวิร์กษาดูแลภายในพระอุโบสถ	-การส่งเสริมของวัด มีการจัดการท่องเที่ยว(๙)วัด มีการจัดการกิจกรรม มีประมาณ สาม-สี่ครั้งต่อปี	-ดูแลการอนุรักษ์คือรองผู้อำนวยการผู้ดูแลในสังกัดของวัดพระแก้วมรกตทั้งหมด เริ่มมาจากพิพิธภัณฑ์	-มีการจัดการกิจกรรม ประมาณ สาม-สี่ครั้งต่อปี อย่างเช่น วันเข้าพรรษา, ปีใหม่และวันออกพรรษา

ตารางที่ ๔.๓.๑ (ต่อ)

ลำดับ	วัด	การบริหารจัดการ ด้านศาสนสถาน	รูปแบบแบบของ การบริหาร	การจัดการด้านองค์กร	การบริหารจัดการ การท่องเที่ยวในวัด
					-เจ้าหน้าที่ต้องจัดผู้รักษาความปลอดภัยดูแลอยู่เสมอ เช่น การแต่งกาย, นุ่งส้น -มีการเปิดหอสมุดมนต์พนักงานทำ ความสะอาดภายในวัดพระแก้ว
๖	วัดอรุณราชวราราม (วัดแจ้งหรือวัดอรุณ)	-ทางวัดได้แยกแบ่งกันดูแลเป็นฝ่าย มีผู้ช่วยเจ้าอาวาสและรวมไปถึงญาติโยมที่ทางวัดได้แต่งตั้งขึ้นเป็นคณะกรรมการ เช่น ฝ่ายดูแล พระปรางค์ มีผู้ช่วยเจ้าอาวาสรูปหนึ่งเป็นผู้ดูแล ฝ่ายควบคุมดูแล ผลประโยชน์, พระอุโบสถ, พระวิหารและ มีผู้ช่วยเจ้าอาวาสแต่ละรูปเป็นผู้ดูแล	-มีเจ้าอาวาสเป็นประธาน มีคณะกรรมการและเจ้าหน้าที่คอยดูแลตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	-ส่งเสริมสนับสนุนแบ่งได้เป็น ๒ อย่าง ได้แก่ ด้านงบประมาณ และด้านบุคลากร	-ทางวัดได้จัดให้มีกลุ่มนำเที่ยวไว้ มีทั้งสำหรับนักท่องเที่ยวในประเทศและต่างประเทศ
๗	วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร	-ผู้ช่วยเจ้าอาวาสเป็นผู้ดูแล ฝ่ายควบคุมดูแล ผลประโยชน์	-การส่งเสริมของวัด มีการจัดการท่องเที่ยว	-มีคณะกรรมการเข้าไปดูแลสำรวจและบูรณปฏิสังขรณ์ซ่อมแซม	-เจ้าอาวาสจะมอบหมายหน้าที่นี้ให้ผู้ช่วยเจ้าอาวาส
๘	วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม	-ผู้ช่วยเจ้าอาวาสเป็นผู้ดูแล ฝ่ายควบคุมดูแล ผลประโยชน์	-มีการจัดการกิจกรรม มีประมาณสาม-สี่ครั้งต่อปี	-เจ้าอาวาสเป็นผู้ดูแลทั้งด้านการศึกษา ด้านการปกครอง ด้านการเงิน และด้านอื่นๆ	-เจ้าอาวาสจะมอบหมายหน้าที่นี้ให้ผู้ช่วยเจ้าอาวาส

ตารางที่ ๔.๓.๑ (ต่อ)

ลำดับ	วัด	การบริหารจัดการด้านศาสนสถาน	รูปแบบแบบของการบริหาร	การจัดการด้านองค์กร	การบริหารจัดการการท่องเที่ยวในวัด
๙	วัดมกุฏกษัตริยาราม ราชวรวิหาร	-ผู้ช่วยเจ้าอาวาสเป็นผู้ดูแล ฝ่ายคฤหัสถ์ ผลประโยชน์	-จุดเด่นของการบริหารงานภายในวัด คือ การที่ทางวัดได้ให้พระภิกษุสามเณรเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของวัด	-การจัดการทางด้านบุคคล จะทำโดยการแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบ	-ทางวัดได้จัดกิจกรรมต่างๆขึ้น ถือเป็นสิ่งสำคัญที่สามารถช่วยเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้กับนักท่องเที่ยว
๑๐	วัดสุทัศนเทพวรารามมหาวิหาร	-ทางวัดได้แต่งตั้งพระภิกษุสามเณรภายในวัดที่มีความรู้ความสามารถมาดูแลตามหน้าที่ที่ได้มอบหมาย -การจัดการโดยรวม ทางกรมศิลปากรจะเข้ามาดูแลความเรียบร้อยทั้งหมด	-จุดเด่นของการบริหารงานภายในวัด คือ การที่ทางวัดได้ให้พระภิกษุสามเณรเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของวัด	-การจัดการทางด้านบุคคล จะทำโดยการแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบในแต่ละส่วนงาน หรือถ้าเป็นพระภิกษุสามเณรบางส่วนงานก็จะแบ่งเวรกันทำ	-ทางวัดและทางราชการ ในส่วนของทางวัดเองจะมีเจ้าอาวาสวัดสุทัศน์ เป็นที่ปรึกษา และในส่วนราชการ กรมศิลปากร เป็นผู้ดูแล
๑๑	วัดราชนันทารามวรวิหาร	-การดูแลรักษาโบราณสถาน ซึ่งในที่นี้ได้แก่ โฉมปราสาท ทางวัดเองได้จ้างคนงานมาดูแล มีทั้งหมด ๓ คน	-จุดเด่นของวัดราชนันทาที่ประชาชนมองเห็นได้ทั่วไปเมื่อผ่านมาทางถนนพระราชดำเนิน คือ โฉมปราสาท -จุดด้อยเนื่องจากทางวัดมีโฉมปราสาทจุดเดียวเป็นที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว จึงได้จัดเจ้าหน้าที่มาดูแลเฉพาะในส่วนโฉมปราสาทที่เดียว	-ด้านบุคคลก็มีการจ้างเจ้าหน้าที่มาดูแลในส่วนโฉมพระวิหาร โฉมปราสาท ด้านการเงินทางวัดเป็นผู้จัดการดูแลเอง ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ก็เป็นส่วนหนึ่งของทางราชการเป็นผู้ดูแลความเรียบร้อยทั้งหมด	-การบริหารภายในวัดดังที่ได้กล่าวมาแล้ว เจ้าอาวาสจะมอบหมายหน้าที่นี้ให้ผู้ช่วยเจ้าอาวาส พระครูสมณจริยโกศล มาดูแลในด้านต่างๆ

ตารางที่ ๔.๓.๑ (ต่อ)

ลำดับ	วัด	การบริหารจัดการด้านศาสนสถาน	รูปแบบแบบของการบริหาร	การจัดการด้านองค์กร	การบริหารจัดการการท่องเที่ยวในวัด
๑๒	วัดไตรมิตรวิทยาราม	-การบริหารจัดการพื้นที่ให้เป็นพื้นที่ให้ข้อมูลทางประวัติศาสตร์มากที่สุด	-จุดเด่นทางด้านการบริหารจัดการของเรามีการประชุมเพื่อสรุปงานและค้นหาอุปสรรคต่อการบริหารจัดการวัด	-ด้านบุคลากรของวัดก็มีการทำงานอย่างมีส่วนร่วมดีเพราะฉะนั้นการบริหารด้านบุคคลจึงไม่มีปัญหา	-การบริหารจัดการของวัดโดยจะมีการนำของพระเดชพระคุณหลวงพ่ोज้าอาวาสและผู้ช่วยเจ้าอาวาส ตลอดจนถึงคณะกรรมการวัดทั้งภาครัฐและเอกชน
๑๓	วัดยานนาวา	-ทางวัดได้รับงบประมาณจากสำนักงานพระพุทธศาสนาในเรื่องการบูรณปฏิสังขรณ์ในสถานที่พุทธโศภน	-จุดเด่นคือเรามีการบริหารเป็นสัดส่วนคือเราจะมีการแบ่งการบริหารจัดการเป็นฝ่าย คือ ฝ่ายสาธารณูปการ มีหน้าที่ดูแลในด้านสิ่งแวดล้อมและทัศนียภาพของวัด -จุดด้อยทางวัดจะไม่ค่อยมี สถานที่เพียงพอเพราะว่าสถานที่วัดคับแคบไป	-การบริหารจัดการทางวัดเป็นผู้ดูแลมรดกวัฒนธรรมและทางวัดได้บริหารรายได้	-ในด้านการจัดการบริหารส่วนต่างๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และตามระบบรูปแบบของทางวัด
๑๔	วัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร	-ทางวัดดูแลทุกอย่าง ส่วนหนึ่งจะจ้างชาวบ้านชุมชนบริเวรรอบวัดมาช่วยดูแลด้วย	-จุดเด่นของการบริหารงานภายใน วัด คือ การที่ทางวัดได้ให้พระภิกษุสามเณรเข้ามามีส่วนในการบริหารงานของวัด	-มีการจัดตั้งคณะผู้ดูแลสถานที่สำคัญภายในวัด โดยมีเจ้าอาวาสเป็นประธาน	-มีการจัดตั้งคณะผู้ดูแลสถานที่สำคัญภายในวัด โดยมีเจ้าอาวาสเป็นประธาน
๑๕	วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์	-มีคณะกรรมการดูแล และบูรณปฏิสังขรณ์	-จุดด้อยทางวัดจะไม่ค่อยมี เรื่องของสถานที่ไม่เพียงพอเพราะว่าสถานที่	-มีคณะกรรมการดูแลและมีการจัดหน่วยวิทยากรในแต่ละสถานที่ เช่น	-มีคณะกรรมการ และมีการจัดผู้ดูแลในแต่ละแห่ง โดยให้บริการด้านข้อมูล

ตารางที่ ๔.๓.๑ (ต่อ)

ลำดับ	วัด	การบริหารจัดการด้านศาสนสถาน	รูปแบบแบบของการบริหาร	การจัดการด้านองค์กร	การบริหารจัดการการท่องเที่ยวในวัด
	ราชวรมหาวิหาร		วัดคับแคบ	ในมณฑป หรือในวิหาร	ของ ศาสนสถาน และเปิดให้นักท่องเที่ยวมากราบไหว้บูชาหรือมาศึกษา
๑๖	วัดระฆังโฆสิตาราม	-วัดเป็นผู้ดูแลทั้งหมด กรณีดอกไม้มักรูปเทียนอุบาสกอุบาสิกาจะเป็นผู้ดูแล	-จุดเด่นอยู่ที่มีเจ้าหน้าที่คอยให้ความรู้ตามสถานที่สำคัญมีความรู้เกี่ยวกับสถานที่นั้นๆอย่างชัดเจนถูกต้อง	-วัดเป็นผู้ดูแล โดยทางวัดอนุญาตให้ชมราวสามขอใช้ที่ตั้งสำหรับขายของได้โดยไม่เสียค่าเช่า แต่มีข้อแม้ว่าต้องช่วยดูแลและทำความสะอาด	-ทางวัดมีการจัดพระวิทยากรดูแลการนำชมสถานที่สำคัญภายในวัดแบบหมู่คณะ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นแก่นักท่องเที่ยว
๑๗	วัดประยุรวงศาวาส	-ให้ความสำคัญกับแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ไม่มีการเปลี่ยนแปลงสถาปัตยกรรมที่เก่าแก่	-จุดเด่นอยู่ที่มีเจ้าหน้าที่คอยให้ความรู้ตามสถานที่สำคัญมีความรู้เกี่ยวกับสถานที่นั้นๆอย่างชัดเจนถูกต้อง	-มีระบบความปลอดภัยที่มีความปลอดภัยที่สูงมาก มีระบบที่เชื่อมต่อกับสถานีตำรวจเมื่อเกิดเหตุอันตราย	-แบ่งเป็นระบบที่แน่นอน มีสำนักงานให้บริการแหล่งความรู้แหล่งท่องเที่ยวภายในวัด
๑๘	วัดราชบูรณะราชวรวิหาร	-พระพุทธรูปรางค์นั้นก็มีเปิดให้ได้รับชมตลอดเวลา	-จุดเด่นอยู่ที่ประวัติศาสตร์ของวัดในส่วนของพระพุทธรูปรางค์ที่ดูเด่นเป็นสง่า	-แบ่งเป็นระบบที่แน่นอน แต่เนื่องจากในขณะนี้กำลังอยู่ในการบูรณปฏิสังขรณ์สิ่งก่อสร้าง	-ให้ความสำคัญกับแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ไม่มีการเปลี่ยนแปลงสถาปัตยกรรมที่เก่าแก่แต่ครั้งโบราณ
๑๙	วัดมหาพฤฒาราม	-ภายในวัดมีพระราชาคณะชั้นผู้ใหญ่เป็นผู้จัดการบริหารวัด ส่วนศาสนสถานที่สำคัญก็มีการดูแลแบ่งเป็นคณะซึ่งมีเจ้าคณะ	-จุดเด่นการบริหาร มีการปกครองและการบริหารที่เป็นระเบียบแบบการดูแลแบ่งเป็นคณะซึ่งมีเจ้าคณะ	-เจ้าอาวาสเป็นผู้ดูแลด้านการบูรณปฏิสังขรณ์ และติดต่อประสานงานกับองค์กรต่างๆ ทั้งใน	-การบริหารจัดการทางวัดจึงเป็นหน้าที่ของเจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส และผู้ช่วยเจ้าอาวาส เป็นต้น มีการ

ตารางที่ ๔.๓.๑ (ต่อ)

ลำดับ	วัด	การบริหารจัดการด้านศาสนสถาน	รูปแบบแบบของการบริหาร	การจัดการด้านองค์กร	การบริหารจัดการการท่องเที่ยวในวัด
		เจ้าหน้าที่ดูแลประจำอยู่	เป็นผู้ดูแล -จุดด้อยของการบริหาร คือ บุคคลากรไม่เพียงพอหรือไม่คอยดูแลเอาใจใส่เท่าที่ควรและขาดความรู้ความเข้าใจในการดูแลรักษา กับศาสนสถานภายในวัด	วัดและนอกวัด โดยได้รับการสนับสนุนจากองค์กรต่าง ๆ และการร่วมแรงร่วมใจของญาติโยมทั้งในวัดและนอกวัด	บริหารการปกครองที่เป็นระเบียบแบบแผนและมีเจ้าหน้าที่ดูแลประจำแต่ละสถานที่
๒๐	วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	-ภายในวัดราชบพิธสถิตมหาสีมารามมีวิธีการบริหารจัดการด้านศาสนสถานที่สำคัญโดยแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน คือ ๑. เขตพุทธาวาส ๒. เขตสังฆาวาส และ ๓. เขตสุสานหลวง	-จุดเด่นของการบริหาร คือ มีการปกครองและการบริหารที่เป็นระเบียบแบบแผนของวัดอย่างชัดเจน และมีการดูแลโดยแบ่งเป็นคณะซึ่งมีเจ้าคณะเป็นผู้ดูแลและปกครอง -จุดด้อยของการบริหาร ส่วนมากจะเป็นทางด้านบุคคลากร คือ ไม่เพียงพอและขาดความรู้ความเข้าใจในการดูแลจัดการเกี่ยวกับศาสนสถานภายในวัด	-ด้านบุคคล ทางวัดได้จัดให้มีเจ้าหน้าที่ภายในวัดรับผิดชอบดูแลและอำนวยความสะดวกอยู่ประจำแต่ละสถานที่ -ด้านการเงิน ทางวัดจัดให้มีเจ้าหน้าที่ทั้งที่เป็นพระผู้ใหญ่และคฤหัสถ์ดูแลเรื่องการเงิน และทางวัดได้จัดตั้งมูลนิธิสำหรับด้านการจัดการต่าง ๆ เช่น ด้านการศึกษา ด้านการบูรณภาพปฏิสังขรณ์ เป็นต้น -ด้านสังคม ทางวัดได้มีการจัดการและบริหาร รวมถึงการเผยแพร่	-การบริหารจัดการวัดส่วนมากจึงเป็นหน้าที่ของเจ้าอาวาส และผู้ช่วยเจ้าอาวาส และมีการบริหารการปกครองที่เป็นระเบียบแบบแผนอย่างชัดเจน

ตารางที่ ๔.๓.๑ (ต่อ)

ลำดับ	วัด	การบริหารจัดการ ด้านศาสนสถาน	รูปแบบแบบของ การบริหาร	การจัดการด้านองค์กร	การบริหารจัดการ การท่องเที่ยวในวัด
				ศาสนา คือ จัดให้มีกองทุนเพื่อการศึกษา	
๒๑	วัดธรรมมงคล เถาบุญนนท วิหาร	-มีการบริหารจัดการดูแลสถาน โดยคณะกรรมการ	-จุดเด่น สถานที่กว้างขวาง สะดวก ไม่เสียค่าจอดรถ มีพื้นที่สะอาดมี สถานที่บริการปฏิบัติวิปัสสนากรรม ฐาน พระวิริยะมงคลมหาเจดีย์ พระพุทธรูปมงคลธรรมศรีไทย -จุดด้อย เจ้าหน้าที่ต้องให้บริการ ความสะอาดตลอด	-มีสำนักงานเลขานุการวัด มีการแบ่งงานเป็นฝ่าย	-ชุมชนร่วมมือกันกับ การทำบุญ ร่วมกิจกรรมทำบุญ
๒๒	วัดปทุมวนารม ราชวรวิหาร(วัด สระปทุม)	-มีการบูรณะกำแพง	-จุดเด่น มีความสงบ มีการปฏิบัติ ธรรมทุกวัน -จุดด้อย ความคับแคบ	-การบริหารเจ้าอาวาสดูแล แบ่งแผนตามความถนัด	-การศึกษาพระเข้มนวดมากบุญคุณ ให้ความร่วมมือจะสะดวก
๒๓	วัดสุวรรณราม ราชวรวิหาร	-มีเวลาเปิด-ปิด -วันพระมีญาติโยมฟังเทศน์	-จุดเด่น มีนักท่องเที่ยวต่างชาติดู ภาพจิตรกรรมฝาผนัง -จุดด้อย สถานที่ขาดการดูแลไม่ สะอาดวัดขาดงบประมาณบูรณะ	-การดูแลเรื่องการบริหารแบ่งฝ่าย หน่วยงานรับผิดชอบ	-มีการแบ่งงานการบริหารจัดการ
๒๔	วัดคูหาสวรรค์	-มีการบูรณะ สร้างขึ้นใหม่ ปฏิสังขรณ์	-จุดเด่นพระประธาน -จุดด้อย ไม่มีแหล่งท่องเที่ยว	-วัดไม่มีรายได้เจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้า อาวาสจัดหารายได้	-ทำบุญตามประเพณี ชุมชนมาช่วย

ตารางที่ ๔.๓.๑ (ต่อ)

ลำดับ	วัด	การบริหารจัดการ ด้านศาสนสถาน	รูปแบบแบบของ การบริหาร	การจัดการด้านองค์กร	การบริหารจัดการ การท่องเที่ยวในวัด
๒๕	วัดศรีมหาธาตุ วรมหาวิหาร	-มีฝ่ายสาธารูปการคอยดูแล คณะกรรมการ ชมราวาส พระ	-จุดเด่น มีสิ่งศักดิ์อยู่ในวัด -จุดด้อย ขาดบูรณการที่ดี	-กรรมการบริหาร มีเจ้าอาวาสแบ่ง ฝ่ายปกครอง การศึกษา สาธารณะ สังเคราะห์ รายได้และผลประโยชน์	-แนวคิดการบริการของคนยุคเก่า กับ แนวคิดคนยุคใหม่ ไม่สอดคล้องกัน ไม่ค่อยมีนักท่องเที่ยวต่างชาติ
๒๖	วัดเทพธิดาราม	-มีการติดต่อสื่อสารกันไปมา	-จุดเด่น เจ้าอาวาส มีมัคคุเทศก์ -จุดด้อย ผลประโยชน์ระหว่างชุมชน กับวัด	-จัดให้มีของที่ถูกต้องที่ชอบ	มีการจัดปฏิบัติธรรมที่วัด รักษาศีล
๒๗	วัดดุสิตาราม	-เจ้าอาวาสดูแล -คณะกรรมการดูบัญชี	-จุดเด่น เป็นแหล่งท่องเที่ยว -จุดด้อย มีสัตว์เลี้ยงมาก ความสะอาดน้อย	-ให้สะอาด	-จัดดูแลวัดให้สะอาด
๒๘	วัดอนงค์คาราม วรวิหาร	-ดูแลรักษานูรณ์ะตลาด -มีการอนุรักษ์สถานที่ที่มีความสำคัญ	-จุดเด่น มีโรงเรียนพระปริยัติธรรม จุดด้อย ขาดการประชาสัมพันธ์	-มีการแบ่งการทำงาน ฝ่ายพระปริยัติ ธรรม ฝ่ายรายได้เงินบริจาค	-มีการจัดการท่องเที่ยวเป็นหมู่คณะ
๒๙	วัดราชสิงขร	-จัดเข้าชมเป็นหมู่คณะ ในด้านทั่ว	-จุดเด่น มีความสงบ มีการปฏิบัติ ธรรมทุกวัน จุดด้อย ขาดบุคลากรด้าน มัคคุเทศก์คอยอธิบาย	-มีคณะกรรมการวัดกับชมราวาส ร่วม เป็นคณะกรรมการในการเปิดตู้ บริจาค	-มีเทศกาลทำบุญตามประเพณี มี ชาวบ้านมาช่วยวัดในงานประจำปี
๓๐	วัดบวรเม่งค ราชวรวิหาร	-การจัดเที่ยวชมวัดต้องแจ้งให้ ทางวัดทราบก่อน	-จุดเด่นของการบริหาร คือ มีการ ปกครองและการบริหารที่เป็น	-มีคณะกรรมการดูแล	-การจัดเที่ยวชมวัดต้องแจ้งให้ทางวัด ทราบก่อน

ตารางที่ ๔.๓.๑ (ต่อ)

ลำดับ	วัด	การบริหารจัดการ ด้านศาสนสถาน	รูปแบบแบบของ การบริหาร	การจัดการด้านองค์กร	การบริหารจัดการ การท่องเที่ยวในวัด
			ระเบียบแบบแผนของวัดอย่าง ชัดเจน และมีการดูแลโดยแบ่งเป็น คณะซึ่งมีเจ้าคณะเป็นผู้ดูแล		
๓๑	วัดคฤหบดี	-มีการบำรุงดูแลศาสนสถานจาก กรมศิลปากร	-จุดเด่น มีประชาชนเข้ามากกราบไหว้ -จุดด้อย ทางถนนแคบต้องใช้ทาง เรือ	-มีการส่งเสริมพระภิกษุ สามเณร ด้านต่าง ๆ	-มีการร่วมมือดูแลช่วยเหลือวัดจาก การบริหารจัดการ
๓๒	วัดราชสิทธิ รวม	-อนุรักษ์สภาพรูปทรงให้อยู่ใน สภาพเดิม	-จุดเด่น ทำให้สภาพสิ่งต่าง ๆ แข็งแรงกว่าเดิม -จุดด้อย บางแห่งทำให้สภาพ ของเดิมหายไป	-แบ่งการปกครองเป็น ๑๐คณะ มี การทำบัญชีการเงินรายรับ รายจ่าย ให้ชุมชนใกล้เคียงวัดมีส่วนร่วมใน กิจกรรมของวัด	-แบ่งการปกครองเป็น ๑๐คณะ
๓๓	วัดเทพสิรินทรา วาสราชวรวิหาร	-ไม่เป็นแหล่งท่องเที่ยว -เปิด-ปิดเป็นเวลา	-จุดเด่น มีกลุ่มประชาชนที่สนใจ จัด ตามรูปแบบแนะนำ -จุดด้อย มีทีมมาเป็นกลุ่มเพื่อศึกษา ไม่เป็นแหล่งท่องเที่ยว -เข้ามาศึกษาได้ไม่มีทัวร์	-เจ้าอาวาสเป็นประธานในการ บริหาร ผู้ช่วยสนองงาน -ทางวัดมีการสอนธรรมะภิกษุสาม เณร	-ประชาชนเข้ามาร่วมทำบุญตาม ประเพณีที่ดีงาม
๓๔	วัดอัปสรสวรรค์	-เป็นวัดเก่าแก่จัดการดูแลการ อนุรักษ์ มีรูปแบบสมัยจีน -มีทัวร์ทางเรือ	-จุดเด่น ประชาชนจะเข้ามาเยี่ยมชม พระพุทธรูป 28 องค์ เป็นประจำ -จุดด้อย ทางเข้าวัดคับแคบไม่ สะดวก	-เจ้าอาวาสบริหารงาน -แบ่งงานให้ผู้ช่วยเจ้าอาวาสแต่ละ คณะมีฝ่ายฆราวาสดูแลเรื่องมูลนิธิ ส่งเสริมการศึกษาหรือการเจ็บป่วย	-ให้ประชาชนเข้าบำเพ็ญกุศล

ตารางที่ ๔.๓.๑ (ต่อ)

ลำดับ	วัด	การบริหารจัดการด้านศาสนสถาน	รูปแบบแบบของการบริหาร	การจัดการด้านองค์กร	การบริหารจัดการการท่องเที่ยวในวัด
				กับพระภิกษุ สามเณร	
๓๕	วัดพิชัยญาติดาราม	-จัดเป็นวัดชั้นโท -กำลังประปรายค้อยู่ -เปิดปฏิบัติธรรมทุกวันพระ วันอาทิตย์	-จุดเด่น สถานที่วัดสะอาด -จุดด้อย มีชุมชนสลัมอยู่ใกล้วัด	-เจ้าอาวาสบริหารงาน -ผู้ช่วยเจ้าอาวาสแต่ละฝ่ายดูแล -ฝ่ายฆราวาสเป็นคณะกรรมการ	-มีกิจกรรมตามประเพณี ตลอด 12 เดือน
๓๖	วัดโมลีโลกยาราม	-มีการบูรณปฏิสังขร -กำลังรอกการบูรณะหอบพระไตรปิฎก	-จุดเด่น เป็นศูนย์กลางการศึกษา อันดับ ๑ สามปีซ้อน -จุดด้อย ทางเข้าวัดไม่สะดวกคับแคบ การเดินทาง ๗ น้ำสะดวกกว่า	-เจ้าอาวาสปกครองและบริหารงาน แบ่งเป็นคณะ ให้ผู้ช่วยเจ้าอาวาสปกครองในแต่ละฝ่าย	-ให้มีความสะอาด ความสงบ และร่มรื่น
๓๗	วัดจักรวรรดิราชาวาสวรมหาวิหาร	-มีการแนะนำจัดบอर्डวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา -ซ่อมแซมบูรณะสิ่งก่อสร้างที่ชำรุด	-จุดเด่น บ่อจระเข้ สถานที่จอดรถสะดวกสบาย มีการจัดปฏิบัติธรรมทุกวัน มีการจัดการบวชภายในวัด -จุดด้อย -	-เจ้าอาวาสบริหารงาน -ผู้ช่วยเจ้าอาวาสปกครองในแต่ละฝ่าย -ฝ่ายฆราวาสเป็นคณะกรรมการ	-ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ
๓๘	วัดรัชฎาธิษฐาน	-ร่วมมือกับเขตมาบูรณเป็นแหล่งท่องเที่ยว	-จุดเด่น หลวงพ่อเงินมีคนมากกราบไหว้ตลอดการอนุรักษ์สมัยก่อนนั้นขึ้นอยู่กับการคิดปากร -จุดด้อย -	-เจ้าอาวาสบริหารงาน -ผู้ช่วยเจ้าอาวาสปกครองในแต่ละฝ่าย -ฝ่ายฆราวาสจะมีอาจารย์โรงเรียนเข้ามาช่วย	-มีการทำบุญภายในวัดในวันสำคัญหรือพิธีสำคัญต่าง ๆ
๓๙	วัดราชโอรสา	-มีนักท่องเที่ยวเข้ามาในช่วง ๒	-จุดเด่น สถานที่สะอาด	-มีมูลนิธิ	- มีการอบรมมัคคุเทศก์

ตารางที่ ๔.๓.๑ (ต่อ)

ลำดับ	วัด	การบริหารจัดการด้านศาสนสถาน	รูปแบบแบบของการบริหาร	การจัดการด้านองค์กร	การบริหารจัดการการท่องเที่ยวในวัด
	รวมราชวรวิหาร	ปีนี้ -จัดหมู่คณะเข้ามาทวั	-จุดด้อย พระภิกษุกำลังศึกษา ไม่มี เวลาช่วยดูแลงานวัด	-มีเจ้าอาวาสดูแลงาน -ฝ่ายชมร่วาเป็นคณะกรรมการ	-แนะนำสถานที่ท่องเที่ยว
๔๐	วัดบรมนิวาส	-จัดทวัติดต่อที่สำนักงาน เลขานุการวัดบรมนิวาส -มีการจัดพระเพื่อแนะนำ นักท่องเที่ยว	-จุดเด่น มีเจ้าหน้าที่คอยบริการให้ ความสะดวก -จุดด้อย รถทวัเข้าไม่ได้ ต้องใช้รถ ส่วนตัวหรือรถขนาดเล็ก	-ด้านสิ่งแวดล้อม -เจ้าอาวาสบริหารงาน ผู้ช่วยเจ้าอาวาสปกครองในแต่ละ ฝ่าย -ชมร่วาจัดเลี้ยง	-มีการให้ความร่วมมือดี

ตารางที่ ๔.๓.๒ สรุปจากตารางการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารการอนุรักษ์ศาสนสถานและการท่องเที่ยว ของวัดในกรุงเทพมหานคร

ลำดับ	วัด	การบริหารการอนุรักษ์ศาสนสถานและการท่องเที่ยว
๑	วัดชนะสงครามราชวรมหาวิหาร	-ผู้ช่วยเจ้าอาวาสเป็นผู้ดูแลในเรื่องความเรียบร้อย
๒	วัดอินทรวรวิหาร	-ทางวัดได้มีการจัดให้เจ้าหน้าที่ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด ๗๐ รูป/คน อยู่ประจำในแต่ละศาสนสถานทีนั้นๆ เพื่อ อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ
๓	วัดบวรนิเวศวิหาร	-ศาสนสถานที่มีความเสื่อมโทรมสิ่งแวดล้อมภายในบริเวณวัดมีความเสื่อมโทรมทางวัดปรับปรุงซ่อมแซม บูรณะโบสถ์ วิหาร หรือการปรับปรุงห้องน้ำและสถานที่จอดรถให้มีมากขึ้น
๔	วัดโพธิ์ หรือวัดพระเชตุพนวิมลมัง คลาราม	-วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามนั้น มีการบริหารจัดการงานวัด โดยแบ่งเป็น ๕ ฝ่าย คือ๑.ฝ่ายงานกลาง๒. ฝ่ายปกครอง๓.ฝ่ายศาสนศึกษา ศึกษาสงเคราะห์๔. ฝ่ายเผยแผ่๕.ฝ่าย สาธารณูปการสาธารณสงเคราะห์
๕	พระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว)	-เจ้าหน้าที่ในพระอุโบสถจะมีเวรกันทั้งหมดสามชุด ชุดละเจ็ดคนเวรรักษาดูแลภายในพระอุโบสถ

ตารางที่ ๔.๓.๒ (ต่อ)

ลำดับ	วัด	การบริหารการอนุรักษ์ศาสนสถานและการท่องเที่ยว
๖	วัดอรุณราชวราราม (วัดแจ้ง หรือวัดอรุณ)	-ทางวัดได้แยกแบ่งกันดูแลเป็นฝ่าย มีผู้ช่วยเจ้าอาวาสและรวมไปถึงญาติโยมที่ทางวัดได้แต่งตั้งขึ้นเป็นคณะกรรมการ เช่น ฝ่ายดูแล พระปรารักษ์ มีผู้ช่วยเจ้าอาวาสรูปหนึ่งเป็นผู้ดูแล ฝ่ายคุมดูแล ผลประโยชน์, พระอุโบสถ, พระวิหาร โรงเรียน มีผู้ช่วยเจ้าอาวาสแต่ละรูปเป็นผู้ดูแล
๗	วัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร	-เจ้าอาวาสมอบให้ผู้ช่วยเจ้าอาวาสรูปหนึ่งเป็นผู้ดูแล ฝ่ายควบคุมดูแล ผลประโยชน์
๘	วัดเบญจมบพิตร ดุสิตวนาราม	-เจ้าอาวาสมอบให้ผู้ช่วยเจ้าอาวาสรูปหนึ่งเป็นผู้ดูแล ฝ่ายควบคุมดูแล ผลประโยชน์
๙	วัดมกุฏกษัตริยาราม ราชวรวิหาร	-เจ้าอาวาสมอบให้ผู้ช่วยเจ้าอาวาสรูปหนึ่งเป็นผู้ดูแล ฝ่ายควบคุมดูแล ผลประโยชน์
๑๐	วัดสุทัศนเทพวรารามวรมหาวิหาร	-วัดได้แต่งตั้งพระภิกษุสามเณรภายในวัดที่มีความรู้ความสามารถมาดูแลหน้าที่ ที่ได้มอบหมาย -การจัดการโดยรวม ทางกรมศิลปากรจะเข้ามาดูแลความเรียบร้อยทั้งหมด
๑๑	วัดราชนัคดารามวรวิหาร	-การดูแลรักษาสถาน ซึ่งในที่นี้ได้แก่ โถงปราสาท ทางวัดเองได้จ้างคนงานมาดูแล มีทั้งหมด ๓ คน
๑๒	วัดไตรมิตรวิทยาราม	-การบริหารจัดการพื้นที่ให้เป็นพื้นที่ให้ข้อมูลทางประวัติศาสตร์มากที่สุด
๑๓	วัดยานนาวา	-ทางวัดได้รับงบประมาณจากสำนักงานพระพุทธศาสนาในเรื่องการบูรณปฏิสังขรณ์ที่ทรุดโทรม
๑๔	วัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร	-ทางวัดดูแลทุกอย่าง ส่วนหนึ่งจะจ้างชาวบ้านชุมชนบริเวณรอบวัดมาช่วยดูแลด้วย
๑๕	วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ราชวรมหาวิหาร	-มีคณะกรรมการดูแล และบูรณปฏิสังขรณ์
๑๖	วัดระฆังโฆสิตาราม	-วัดเป็นผู้ดูแลทั้งหมด กรณีดอกไม้ธูปเทียนอุบาสกอุบาสิกาจะเป็นผู้ดูแล
๑๗	วัดประยุรวงศาวาส	-ให้ความสำคัญกับแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ไม่มีการเปลี่ยนแปลงสถาปัตยกรรมที่เก่าแก่
๑๘	วัดราชบูรณะราชวรวิหาร	-พระพุทธรูปองค์นั้นก็มีการเปิดให้ได้รับชมกันตลอดเวลา
๑๙	วัดมหาพฤฒาราม	-วัดมีพระราชาคณะชั้นผู้ใหญ่เป็นผู้จัดการบริหารส่วนศาสนสถานที่สำคัญมีเจ้าหน้าที่ดูแลประจำอยู่

ตารางที่ ๔.๓.๒ (ต่อ)

ลำดับ	วัด	การบริหารการอนุรักษ์ศาสนสถานและการท่องเที่ยว
๒๐	วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	-ภายในวัดราชบพิธสถิตมหาสีมารามมีวิธีการบริหารจัดการด้านศาสนสถานที่สำคัญโดย แบ่งออกเป็น ๓ ส่วน คือ ๑. เขตพุทธาวาส ๒. เขตสังฆาวาส และ ๓. เขตสุสานหลวง
๒๑	วัดธรรมมงคลเถาบุญนนทวิหาร	-มีการบริหารจัดการดูแลสถานโดยคณะกรรมการ
๒๒	วัดปทุมวนารมราชวรวิหาร(วัดสระปทุม)	-มีการบูรณะกำแพง
๒๓	วัดสุวรรณารามราชวรวิหาร	-มีเวลาเปิด-ปิด-วันพระมีญาติโยมพึ่งพิงเทศน์
๒๔	วัดคูหาสวรรค์	-มีการบูรณะ สร้างขึ้นใหม่ ปฏิสังขรณ์
๒๕	วัดศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร	-มีฝ่ายสาธารณูปการคอยดูแล คณะกรรมการ ชมราวาส และพระ
๒๖	วัดเทพธิดาราม	-มีการติดต่อสื่อสารกันไปมา
๒๗	วัดดุสิตาราม	-ให้เจ้าอาวาสดูแล -คณะกรรมการดูบัญชี
๒๘	วัดอนงค์คารามวรวิหาร	-ดูแลรักษาบูรณะตลาด -มีการอนุรักษ์สถานที่ที่มีความสำคัญ
๒๙	วัดราชสิงขร	-จัดเข้าชมเป็นหมู่คณะในด้านทัวร์
๓๐	วัดบวรมงคลราชวรวิหาร	-การจัดเที่ยวชมวัดต้องแจ้งให้ทางวัดทราบก่อน
๓๑	วัดคฤหบดี	-มีการบำรุงดูแลศาสนสถานจากกรมศิลปากร
๓๒	วัดราชสิทธิาราม	-อนุรักษ์สภาพรูปทรงให้อยู่ในสภาพเดิม
๓๓	วัดเทพศิรินทราวาสราชวรวิหาร	-ไม่เป็นแหล่งท่องเที่ยว

ตารางที่ ๔.๓.๒ (ต่อ)

ลำดับ	วัด	การบริหารการอนุรักษ์ศาสนสถานและการท่องเที่ยว
		-เปิด-ปิดเป็นเวลา
๓๔	วัดอัปสรสวรรค์	-เป็นวัดเก่าแก่จัดการดูแลการอนุรักษ์ มีรูปแบบสมัยจีน-มีทิวทัศน์ทางเรือ
๓๕	วัดพิชัยญาติดาราม	-เปิดปฏิบัติธรรมทุกวันพระ วันอาทิตย์
๓๖	วัดโมลีโลกยาราม	-มีการบูรณปฏิสังขร-กำลังรอกการบูรณะหอพระไตรปิฎก
๓๗	วัดจักรวรรดิราชาวาสวรมหาวิหาร	-มีการแนะนำจัดบอร์ดวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา -ซ่อมแซมบูรณะสิ่งก่อสร้างที่ชำรุด
๓๘	วัดรัชฎาธิษฐาน	-ร่วมมือกับเขตมาบูรณเป็นแหล่งท่องเที่ยว
๓๙	วัดราชโอรสารามราชวรวิหาร	-เพิ่งมีนักท่องเที่ยวเข้ามาในช่วง ๒ ปีนี้-จัดหมู่คณะเข้ามาทัวร์
๔๐	วัดบรมนิวาส	-จัดทัวร์ติดต่อที่สำนักงานเลขานุการวัดบรมนิวาส -มีการจัดพระเพื่อแนะนำนักท่องเที่ยว